

**ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΒΡΑΒΕΙΩΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ
2019 ΓΙΑ ΤΟ ΕΚΔΟΤΙΚΟ ΕΤΟΣ 2018**

**ΣΚΕΠΤΙΚΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΝΟΜΗ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΒΡΑΒΕΙΩΝ
ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ 2018**

Στη συνεδρίαση της 28ης Μαΐου 2020, η Επιτροπή Απονομής Κρατικών Βραβείων Λογοτεχνικής Μετάφρασης 2019 για το εκδοτικό έτος 2018, κατέληξε στις εξής αποφάσεις:

A. Το Κρατικό Βραβείο Μετάφρασης Έργου Ξένης Λογοτεχνίας στην Ελληνική Γλώσσα 2019, για βιβλία εκδόσεων του 2018 απονέμεται κατά πλειοψηφία εξ ημισείας στην κυρία **Μελίνα Παναγιωτίδου** για τη μετάφραση του έργου *Δον Κιχότε Ντε Λα Μάντσα (Μέρος Β')* του Θερβάντες, εκδόσεις Βιβλιοπωλείο της Εστίας, Αθήνα και τον κύριο **Αχιλλέα Κυριακίδη** για τη μετάφραση του έργου *Κουτσό* του Χούλιο Κορτάσαρ, εκδόσεις Opera, Αθήνα

Miguel de Cervantes Saavedra, Δον Κιχότε Ντε Λα Μάντσα Ο ενθάνταστος ιππότης Δον Κιχότε Ντε Λα Μάντσα, Βιβλιοπωλείο της Εστίας, 2018, (Μέρος ΙΙ), Αθήνα

Είναι ο δεύτερος τόμος αυτού του αριστουργήματος της παγκόσμιας λογοτεχνίας που μεταφράζει η Μελίνα Παναγιωτίδου (ο πρώτος εκδόθηκε το 2009), η οποία έχει μεταφράσει πλήθος συγγραφέων της ισπανόφωνης λογοτεχνίας. Εδώ όμως δεν περιορίστηκε στο τεράστιο έργο της μετάφρασης ενός έργου αυτού του διαμετρήματος, αλλά πρόσθεσε και προλογικά κείμενα, εκτεταμένες σημειώσεις και χρονολογικούς πίνακες, που ενημερώνουν για τη ζωή και την προσωπικότητα του Θερβάντες.

Η μετάφραση ανταποκρίνεται με επιτυχία στην επιζητούμενη, από καιρό, επικαιροποιημένη απόδοση του κύριου έργου του Θερβάντες στα ελληνικά, καταργώντας, μεταξύ άλλων, τον εξελληνισμό των ονομάτων, που επικράτησε στις προηγούμενες μεταφράσεις του έργου, αρχής γενομένης από το όνομα του πρωταγωνιστή (Δον Κιχότε) και προχωρώντας στη συστηματική αναθεώρηση βασικών αποδόσεων (Ιππότης της Θλιβερής –και όχι Ελεεινής– Μορφής κ.ά.). Η

μεταφράστρια κάνοντας χρήση τόσο της λόγιας όσο και της προφορικής παράδοσης της ελληνικής, κατορθώνει να ξεπεράσει τις σχεδόν ανυπέρβλητες δυσκολίες ενός κειμένου που γράφηκε πριν από τέσσερις και πλέον αιώνες και να αποδώσει, σε μεγάλο βαθμό, τις εναλλαγές του ύφους του πρωτοτύπου και τον θεατρικό και ειρωνικό χαρακτήρα του κειμένου. Πρόκειται για μια πολύ προσεγμένη και επίπονη δουλειά που, λαμβάνοντας υπόψη το μέγεθος, την αρχαιότητα και την εκπληκτική ικανότητα λογοπλασίας του συγγραφέα, θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως ένας πραγματικός άθλος. Η ίδια η μεταφράστρια σωστά χαρακτηρίζει τη δεκαετή ενασχόλησή της με το ογκώδες μυθιστόρημα του Θερβάντες, ως «έργο ζωής».

Κουτσό/Χούλιο Κορτάσαρ/Μετάφραση: Αγιλλέας Κυριακίδης/Εκδόσεις Opera, Αθήνα

Ένα αντιμυθιστόρημα που σπάει όλες τις λογοτεχνικές συμβάσεις για να φτιάξει δικές του. Τόσο εμπρηστικό όσο και ο «Οδυσσέας» του Τζόις. Ένα κείμενο που διαβάζεται με διαφορετικούς τρόπους - συμπεριλαμβανομένου κι αυτού που προτείνει ο συγγραφέας. Η προηγούμενη έκδοση, εξαντλημένη εδώ και χρόνια, ήταν του Κώστα Κουντούρη από το μακρινό 1988. Ο Κυριακίδης αναμετρήθηκε με ένα λογοτεχνικό «τέρας» και τα κατάφερε. Το συνοδευτικό παράρτημα της έκδοσης είναι άκρως χρηστικό και θα μπορούσε να είναι ακόμη μεγαλύτερο σε έκταση αν το είχαν επιτρέψει οι διαχειριστές των πνευματικών δικαιωμάτων του Κορτάσαρ (είναι αρκετά αυστηροί ως προς τις μεταφράσεις που γίνονται των έργων του). Το «Κουτσό» είναι αναμφίβολα το εκδοτικό γεγονός του 2018.

B. Το Κρατικό Βραβείο Απόδοσης Έργου Της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας στα Νέα Ελληνικά 2019, για βιβλία εκδόσεων του 2018 απονέμεται ομόφωνα στον **Βασίλειο Π. Βερτουδάκη** για τη μετάφραση του έργου *Ερωτικαί επιστολαί* του Αρισταινέτου, εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα.

Αρισταίνετος, Ερωτικαί Επιστολαί, Εισαγωγή – Κείμενο – Μετάφραση – Σχόλια
Βασίλειος Π. Βερτουδάκης, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 2018

Πρόκειται για την πρώτη έκδοση των Ερωτικών Επιστολών του Αρισταινέτου στα Νέα Ελληνικά, η οποία συνοδεύεται από εκτενή Εισαγωγή, Μετάφραση και αναλυτικά ερμηνευτικά Σχόλια. Δίνει την ευκαιρία στον αναγνώστη να γνωρίσει ένα σχεδόν άγνωστο στη χώρα μας λογοτεχνικό είδος, το οποίο σημείωσε αξιοπρόσεκτη άνθηση στο πλαίσιο της εξελληνισμένης πολιτισμικά Ρωμαιοκρατίας κατά την περίοδο της Ύστερης Αρχαιότητας, και επηρέασε σημαντικά τη νεότερη ερωτική λογοτεχνία. Η Εισαγωγή είναι ιδιαίτερα εμπεριστατωμένη και τοποθετεί το έργο ιστορικά, στο πλαίσιο του γραμματειακού είδους στο οποίο ανήκει. Η συγκεκριμένη συλλογή αποτελείται από 50 επιστολές, και προέρχεται από την ύστατη φάση της αρχαίας μυθοπλαστικής επιστολογραφικής παράδοσης. Η μετάφραση κατορθώνει να μεταδώσει σε σημαντικό βαθμό την χάρη, τον ευτράπελο χαρακτήρα και τον καλλιεργημένο αισθησιασμό του πρωτοτύπου, εμπλουτίζοντας τη γνώση μας για την αξιόλογη αλλά συχνά παραγνωρισμένη λογοτεχνική παραγωγή της περιόδου λίγο πριν από την οριστική επικράτηση του Χριστιανισμού. Τα σχόλια είναι κατατοπιστικά και υποβοηθούν τον αναγνώστη στο να αντιληφθεί το πλήθος των μυθολογικών και των άλλων διακειμενικών και ιστορικών αναφορών που εμπεριέχονται στο έργο.

Γ. Το Κρατικό Βραβείο Μετάφρασης Έργου Ελληνικής Γλώσσας σε Ξένη Γλώσσα 2019, για βιβλία εκδόσεων του 2018 απονέμεται κατά πλειοψηφία στις κυρίες **Elena Lazar** και **Grete Tartler** για τη μετάφραση του έργου *Ποιήματα και Πεζά* του Κώστα Καρυωτάκη, εκδόσεις Ομόνοια, Βουκουρέστι

Κώστας Καρυωτάκης, Ποιήματα και Πεζά, μετάφραση Elena Lazar και Grete Tartler, εκδόσεις Ομόνοια, Βουκουρέστι.

Η δίγλωσση έκδοση με επιλογή ποιημάτων, η οποία συμπεριλαμβάνει επίσης όλα τα πεζά, αλλά και τις μεταφράσεις του Κώστα Καρυωτάκη, είναι ήδη η εικοστή έκδοση με μεταφράσεις ελληνικής λογοτεχνίας στην ρουμανική γλώσσα της Elena Lazar, η οποία και διευθύνει τον εκδοτικό οίκο Ομόνοια στο Βουκουρέστι επί 30 χρόνια. Στόχος της Ομόνοιας είναι η προβολή της ελληνικού πολιτισμού αλλά και του

ελληνισμού της Ρουμανίας. Στο μεταφραστικό και εκδοτικό έργο της Elena Lazăr συγκαταλέγονται μεταφράσεις σε δίγλωσσες εκδόσεις των Καβάφη, Ρίτσου, Εγγονόπουλου, Εμπειρίκου, Πατρίκιου, Πιερή, καθώς και τα Επαναστατικά του Ρήγα Φεραίου.

Την ανωτέρω έκδοση εμπλουτίζει πρόλογος της Grete Tartler, εισαγωγή και χρονολόγιο της φιλολόγου/ΕΔΙΠ στο πανεπιστήμιο Πατρών Θάλειας Ιερωνυμάκη, βιογραφικό σημείωμα και βιβλιογραφία της μεταφράστριας Elena Lazăr.

Η Elena Lazăr πραγματοποίησε τις εν λόγω μεταφράσεις σε συνεργασία με την ποιήτρια Grete Tartler, η οποία επιπλέον είναι μεταφράστρια, δοκιμιογράφος και διπλωμάτης με θητεία στην Αθήνα, τη Βιέννη και την Κοπεγχάγη. Τα ποιήματα επελέγησαν από τις ποιητικές συλλογές του Καρυωτάκη “Ο πόνος του ανθρώπου και των πραγμάτων”, “Νηπενθή”, “Ελεγεία και Σάτιρες”, συμπεριελήφθησαν μάλιστα και τα τελευταία του ποιήματα.

Πρέπει να αναγνωρισθεί, ότι η συνεργασία των δύο αυτών μεταφραστριών απέδωσε έξοχους ποιητικούς καρπούς, αφού αναπλάθει τα ποιήματα του Καρυωτάκη ακόμα και με ομοιοκαταληξία και μέτρο, όπου αυτό είναι δυνατό. Εν κατακλείδι πρόκειται για μία ολοκληρωμένη μελέτη, η οποία φιλοδοξεί να γνωρίσει στο ρουμανικό κοινό έναν από τους σημαντικότερους νεοέλληνες ποιητές.

Επίσης, συζητήθηκε και συμπεριλήφθηκε στην τελική ψηφοφορία το βιβλίο Ghiannis Ritsos, Il loggione, Traduzione di Maria Caracausi, Aiora Press (Σειρά: I classici della letteratura greca moderna in lingua italiana), Atene 2018

Ghiannis Ritsos, Il loggione, Traduzione di Maria Caracausi, Aiora Press
(Σειρά: I classici della letteratura greca moderna in lingua italiana), Atene 2018

Πρόκειται για τη συλλογή Τό Ύπερων του Γιάννη Ρίτσου (66 ποιήματα), που γράφτηκε το Μάρτιο του 1985 και εκδόθηκε μεταθανάτια το 2013. Μέσα από απλές περιγραφές σκηνών ή γεγονότων, ο ποιητής ασκεί αιχμηρή κριτική στη σύγχρονη πραγματικότητα, που τη θεωρεί μάλλον επιφανειακή και ψεύτικη. Χρησιμοποιώντας

ακόμη μια φορά τα αγαπημένα του μοτίβα, δημιουργεί δυνατές και εντυπωσιακές εικόνες, όπου ιδιαίτερο ρόλο παίζουν τα χρώματα.

Η Maria Caracausi είναι καθηγήτρια Νεοελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας στο Πανεπιστήμιο του Παλέρμο και γνωστή μεταφράστρια νεοελληνικής λογοτεχνίας στα ιταλικά. Το ευρύ μεταφραστικό της έργο καλύπτει διάφορες περιόδους της νεοελληνικής λογοτεχνίας, ενώ ιδιαίτερα σημαντικές είναι οι πολλαπλές της μεταφράσεις έργων του Σεφέρη, Γκάτσου και Ρίτσου με τον οποίο ασχολήθηκε σχεδόν αποκλειστικά τα τελευταία χρόνια. Στο Il loggione αποδίδει θαυμάσια το πνεύμα του ποιητή σε απλή και λιτή ιταλική γλώσσα.

Ο Αντιπρόεδρος

Παύλος Καλλιγάς

Τα Μέλη

Αννα Καρακατσούλη

Μόσχος Μορφακίδης-Φυλακτός

Ιωάννης Καλιφατίδης

Ιωάννης Τσόλκας

Διονύσης Μαρίνος

Βασίλειος Σαμπατακάκης

Γιώργος Τσακνιάς